

Olje- og energidepartementet

Høring av Veileder for arealtildeling, konsesjonsprosess og søknader for vindkraft til havs, og forslag til endringer i havenergilova og havenergilovforskrifta

1. Innledning

Vi viser til høringsbrev av 11.6.2021 med forslag til tildelingsmodell av områder og veileder for vindkraft til havs, og forslag til endringer i havenergiloven og havenergiforskriften. Vi takker for anledningen til å kommentere.

Hydro er positiv til at det åpnes for utbygging av havvind på norsk sokkel, og ser på havvind som et viktig bidrag til å sikre mer fornybar energi til industriutvikling og elektrifisering av Norge. EU og Storbritannia har satt ambisiøse mål for havvind, og Hydro mener at også Norge må ha tydelige ambisjoner. Målet må være at havvind spiller en viktig rolle i norsk kraft og industriagenda på sikt.

Regjeringen understreker i stortingsmelding 36. (2020-21) «Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser» at norsk fornybar energi skal brukes til å skape arbeidsplasser og industri i Norge. Forvaltet riktig kan Norges havvindressurser gi et stort og langsiktig bidrag til det hovedmålet. Havvind kan både gi kraft til industriutvikling på land, og rom for vekst og internasjonal konkurransekraft for norsk leverandørindustri. Rammebetingelsene som settes i veilederen for vindkraft til havs og endringene i havenergilova og havenergiforskrifta blir viktige for å nå disse målene.

Hovedpunktene i Hydros høringssvar:

- Hydro støtter regjeringens ambisjoner om rask framdrift, parallelle prosesser så langt som mulig og tilstrekkelig saksbehandlingskapasitet.
- Hydro mener det må legges til rette for skalering og industrialisering i havvindsektoren. Hydro støtter at flere arealer raskt legges ut.
- Nettkostnadene må holdes lave og Hydro støtter regjeringens premiss om at nettkunder på land ikke skal belastes for kostnader knyttet til offshore nett. Hydro mener at Statnett må ha en tydelig koordinerende rolle i tillegg til rollen som systemansvarlig.

- Det bør åpnes for hybride nettløsninger for Sørliche Nordsjø II og etableres rammebetingelser som legger til rette for lønnsomme utbygginger
- Hydro støtter at auksjonsprinsippet legges til grunn som hovedregel for tildelingen. I Sørliche Nordsjø II er usikkerheten imidlertid så stor at Hydro mener at unntaksregelen om bruk av kvalitative kriterier bør anvendes, hvor aktør med best utbyggingsplan og best gjennomføringsevne i tråd med myndighetenes målsettinger vinner.

Hydro v/Hydro REIN inngikk i mai 2021 et samarbeid med Equinor og RWE med sikte på å bygge ut havvind i Sørliche Nordsjø II (SNII). For Hydro er dette samarbeidet i tråd med strategien om å diversifisere og utforske nye vekstmuligheter. Vi fokuserer på problemstillinger knyttet til SNII i vår høringsuttalelse. Nedenfor utdyper vi våre innspill til myndighetens forslag på noen sentrale tema.

2. Kommentarer til veileder

2.1 Myndighetenes videre prosess for havvind

Hydro støtter den ambisiøse tidsplanen som OED legger opp til med sikte på første utlysninger av områder for havvind i første kvartal 2022. Det forutsetter at utredninger, høringsprosesser og beslutninger knyttet til nettløsninger som involverer flere land (hybridprosjekter), auksjonsmodell eller andre tildelingskriterier, samt arealinndeling kommer tidsnok. Disse prosessene bør i størst mulig grad gå parallelt.

Prekvalifisering av aktører som ønsker å delta i konkurransen om tildeling på de åpnete områdene bør starte så raskt som mulig.

2.2 Inndeling i mindre områder

For å sikre en effektiv utvikling av havvind og kostnadseffektive nettløsninger må en helhetlig nettplanlegging, god koordinering mellom involverte aktører og skalaeffekter vektlegges. Dette tilsier at områder bør tildeles et fåtall aktører med tilstrekkelig kompetanse og gjennomføringsevne.

Departementet legger opp til at den maksimale installerte effekten som kan bygges ut innenfor hvert utlysningsområde angis i utlysningen. Etter Hydros syn bør optimal utbygging og utnyttelse av arealet være styrende, inkludert hensyn til andre brukere og miljøet. Det bør derfor være rom for fornuftig tilpasning av løsningen i forhold til bl.a. teknologi- og kostnadsutvikling og designløsning for vindpark fram mot oversendelse av konsesjonssøknad. I utlysning og tildeling bør arealbeslag være tilstrekkelig avgrensning, eventuelt med indikative effektgrenser. Kapasitetsfastsettelsen bør vurderes i konsesjonsbehandlingen og fastsettes i konsesjonsvilkårene.

2.3 Prekvalifisering

Vi er enig i departementets forslag om at det skal stilles minimumskrav til finansiell kapasitet, teknisk kompetanse, HMS, samt dokumentert evne til å planlegge, bygge, eie, drive og fjerne anlegg, og at en pre-kvalifiseringsprosess derfor er fornuftig i de fleste tilfeller.

Veilederen bør være så konkret som mulig på de generelle minimumskravene som vil stilles til alle aktører som skal få delta i konkurransen. Kravene må være strenge uten å være unødvendig ekskluderende og uten å stille unødvendig krav til dokumentasjon. Vi har følgende kommentarer til elementene som er listet opp i forslag til veileder:

- Krav til erfaring og kompetanse fra utvikling av store industriprosjekter bør inkludere krav til interne systemer for prosjektgjennomføring- og ledelse.
- Krav til dokumentasjon av utbyggernes strategi, ambisjoner og plan for bærekraft bør inkluderes i prekvalifiseringen, f.eks. hvordan muligheter og risiko skal håndteres gjennom prosjektsyklusen fra planleggingsstadiet til avvikling av anleggene.
- Krav til markeds- og systemkompetanse på kraft bør være tydeligere.
- Informasjon rundt planlagt finansiering av prosjektet samt risikofordeling innad i konsortiet bør inkluderes i prekvalifiseringen.
- Kontraktstrategi med angivelse av prinsipper for risikofordeling mellom leverandører og utbygger bør inkluderes i prekvalifiseringen.

Etablering av konsortium kan være et viktig virkemiddel for å sikre prosjektgjennomføring og verdiskaping av fornybar energiproduksjon til havs. Etablering av konsortium innebærer at selskaper går sammen for å kombinere og utfylle avgjørende kompetanse og erfaring innen gjennomføring av store industriutbyggingsprosjekter, teknisk offshore kompetanse, innsikt i energimarkeder osv.

Hydro mener at alle partnerne må ha erfaring fra utvikling av store industriprosjekter, men alle trenger ikke å ha erfaring fra prosjekter til havs. I tillegg bør det være krav til egen faglig kompetanse i alle prosjekttekniske disipliner innenfor konsortiet. Det må derfor forutsettes at selskapenes fordeling av roller og ansvar også er basert på kompetanse, og at selskap som eventuelt får ledende rolle har tilstrekkelig god erfaring og gode systemer. Visse krav til finansiell styrke, HMS, organisasjons- og teknisk kompetanse må tilfredsstilles av alle deltakerne i konsortiet.

Krav om finansiell kapasitet kan være basert på kredittrating, omsetning de siste 3-5 år eller egenkapital i balansen. Slike krav kan bidra til en transparent vurdering av hva som kreves for å ha finansiell kapasitet til å delta som eier for sin respektive eierandel og rolle ved gjennomføring, planlegging og utbygging av vindkraft til havs. Hvis en partner i konsortiet er avhengig av økonomisk og finansiell støtte av et annet selskap, for eksempel et morselskap eller annet søsterselskap i konsern, bør vurderingen om finansiell kapasitet vurderes for morselskapet eller søsterselskapet.

Som utgangspunkt vil et konsortium etableres av partnerne som en egen og selvstendig juridisk person ved et prosjektselskap. Valg av selskapsform bør være opp til konsortiet. Videre bør hvert enkelt konsortium ha et stort handlingsrom for hvordan konsortiet kan og bør drives. Departementet bør ikke foreta en isolert vurdering av den juridiske enheten (prosjektselskapet) som søker om arealtildeling, men en samlet vurdering av kompetanse og erfaring som partnerne bak konsortiet representerer, inkludert den kompetanse partnerne besitter internt i egne morselskap eller konsern. Det er partnerne som har best forutsetninger for å etablere hensiktsmessig eierskapsstruktur og styringsmodell. For eksempel bør partnerne i et konsortium selv kunne bestemme om prosjektselskapet skal ha egne ansatte eller utnytte partnernes ressurser gjennom egne avtaler mv. I vurdering av gjennomføringsevne bør det dog legges vekt på at partnerne i konsortiet (eventuelt gjennom sine respektive morselskap) har avgjørende kompetanse og ressurser internt og ikke baserer seg på å kjøpe inn dette eksternt.

Ettersom tildeling av areal gis som en enerett til et foretak, vil det være naturlig at et konsortium som søker konsesjon har etablert prosjektselskapet på tidspunktet ved tildelingen av areal. Et konsortium bør imidlertid ikke utelukkes fra selve tildelingsprosessen alene av den grunn at den formelle selskapsetableringen ikke er gjennomført ved prekvalifiseringen. Selskapsetablering kan ta noe tid på grunn av interne og eksterne prosesser. Ettersom prekvalifisering av et konsortium krever en samlet

vurdering av partnernes kompetanse og erfaring bør imidlertid departementet ha tilstrekkelig informasjon til å vurdere konsortiet selv om prosjektselskapet formelt sett forutsettes å bli etablert ved tildelingen av areal.

I tillegg til at partnerne i et konsortium bør bekrefte overfor departementet at bindende avtale om samarbeid om søknad er inngått, bør departementet også kreve at konsortiet beskriver eierstruktur, roller og styringsmodell nærmere i søknaden.

Selv om enkelte krav til prekvalifisering kan være prosjektspesifikke og må vurderes konkret for hver utlysning vil mange av kravene være gyldig for flere utlysningssområder. Det bør legges opp til en så effektiv og forsvarlig saksbehandling som mulig.

Regler for endringer i sammensetningen av konsortier, inklusiv direkte og indirekte overdragelse av eierandeler, må være tydelige. Endringer må tillates så lenge konsortiet samlet oppfyller kravene og vilkårene for tildeling, og det ikke foreligger andre objektive forhold som tilsier at endringer i eier- eller driftsansvar ikke kan godkjennes. Se også våre kommentarer under punkt 3.3 nedenfor.

2.4 Tildelingsmodell

På generelt grunnlag støtter Hydro at auksjon, med deltakelse fra prekvalifiserte aktører, på sikt kan være en hensiktsmessig hovedmodell for tildeling av havvindområder egnet for moden teknologi. Det er også fornuftig med en unntaksregel som gir OED mulighet til å bruke kvalitative kriterier i konkurransen når for eksempel usikre rammebetingelser, umoden teknologi og andre betydelige usikkerhetsfaktorer tilsier at det er mest fornuftig.

I høringsnotatet foreslår departementet at det kan kreves vederlag for tildeling av areal. Dette foreslås lovfestet i ny § 2-3 i havenergiloven samt gjennom ny § 2b i havenergilovforskriften. Bakgrunnen for forslaget er et ønske om at areal som hovedregel skal tildeles på grunnlag av en økonomisk konkurranse, der størrelsen på vederlaget blir avgjort ved en auksjon. Der områder tildeles uten auksjon, kan departementet fastsette størrelsen på vederlaget.

Fordelene ved auksjon er at dette representerer en objektiv og markedsbasert tildelingsmodell. Prisene i en auksjon forutsettes imidlertid å reflektere selskapenes vurdering av forventet lønnsomhet i prosjektene og å være en indikator på hvilket prosjekt som er best og dermed bør få tildelt areal.

Det fremkommer av Meld. St. 36 (2020-2021) at departementet vil legge opp til auksjon som konkurransemodell for Sørlege Nordsjø II. Hydro er skeptisk til om det er grunnlag for å gjøre vederlag til et konkurransekriterium på et så tidlig stadium i konsesjonsprosessen. Selv om Hydro støtter rask utvikling og en ambisiøs tidsplan for norsk havvind, er det Hydros syn at utvikling av havvindprosjekter på SNII innebærer såpass mye usikkerhet at unntaksregelen med bruk av kvalitative kriterier bør anvendes på dette stadiet. Den viktigste usikkerheten er knyttet til nettløsninger og markedsdesign for hybridløsninger, som er avgjørende for kostnader og inntektsmulighetene. Regelverket for dette er under utvikling både i EU og på nasjonalt nivå. En utviklerstyrt modell som er valgt for Norge, hvor aktørene gjør konsekvensutredninger, innebærer at det også er stor usikkerhet knyttet til bunnforhold osv. Dybdeforhold og avstand til land er andre forhold som skaper usikkerhet og krever teknologiutvikling. Samlet sett er det svært krevende for aktørene å utarbeide bud til en auksjon uten en rekke forbehold og forutsetninger.

Hydros syn er derfor at OED bør basere tildelingen av arealet i SNII på relevante kvalitative kriterier for prosjektgjennomføring kombinert med evne til å utvikle gode forretningsmodeller som oppfyller myndighetenes mål. Følgende kriterier bør anvendes;

- Plan for utbygging som leverer på myndighetenes ambisjoner og med kvalitet på tidsplan til og med idriftsettelse.
- Evne til gjennomføring av alle faser av utbyggingen, inkludert all teknisk kompetanse og erfaring med styring av leverandørkjede. Offshorevirksomhet skal vektlegges mer enn virksomhet på land. HVDC kompetanse bør også gis betydelig vekt. Det bør legges vekt på at aktørene har avgjørende kompetanse og ressurser internt og ikke baserer seg på å kjøpe inn dette eksternt.
- Finansiell, kommersiell og organisatorisk evne og strategiske målsettinger som legger til rette for skalering, og dermed bidrar til å bygge fremtidig sterke aktører/miljøer for de neste utbyggingstrinn og evne til å delta internasjonalt.
- Forståelse for drift og utvikling av kraftsystemer og kunne ha kompetent dialog og samarbeid med andre relevante aktører, herunder nettselskaper og relevante myndigheter som skal utvikle det regulatoriske rammeverket.

Hvis tildeling av SNII ikke skal baseres på auksjon, bør dette klargjøres av myndighetene relativt raskt slik at aktørene kan forberede seg til konkurransen på en hensiktsmessig måte. Et forslag til kvalitative kriterier forutsettes da presentert av myndighetene i en ny høring. Det bør samtidig klargjøres hvorvidt det skal gjennomføres en separat prekvalifiseringsprosess eller ikke i forkant av konkurransen. Regler for vederlag må også være en del av denne høringen. Dette innebærer en klargjøring av forutsetninger aktørene forventes å basere budgivningen sin på, herunder om det vil være anledning til å legge inn forbehold for budet og i så fall i hvilken grad – eksempler kan være forbehold om at samlet utbyggingskostnad ikke overskrider et gitt nivå, hvorvidt konsesjon gis uten vesentlige tyngende vilkår mv. Videre må det avklares om vederlaget forutsettes betalt som et engangsbeløp, og i tilfelle når det vil forfalle (før eller etter endelig konsesjonsvedtak), eller om det i hovedsak forventes bud som baserer seg på en avgift per produsert MWh som forfaller løpende gjennom prosjektets levetid.

2.5 Miljøstudier og prosjektspesifikk konsekvensutredning

Noen land har valgt statlig konsekvensutredning før utlysning av områder. Hydro støtter norske myndigheters forslag om aktørstyrt utvikling og ser det som mest hensiktsmessig at utbyggere selv har ansvaret for miljøstudier og overvåking. Utbyggerne vil antakelig ha bedre kontroll og oversikt over mulige miljøutfordringer og andre brukerinteresser ved ansvar for egne studier, og vil om nødvendig kunne justere prosjektplaner mer effektivt. Potensielle utbyggere bør kunne få starte miljøovervåking før arealtildeling da dette vil være tidsbesparende.

Design av installasjonene bør tilpasses resultater av konsekvensutredningen med målsetting om å unngå miljømessig sårbare områder, områder med høy verdi for biomangfold, og prioriterte økosystemtjenester. Derfor er det viktig at miljøstudier og overvåking starter så tidlig som mulig for å kunne innhente nødvendige data.

Hydro har ett ytterligere innspill til veilederen vedrørende den prosjektspesifikke konsekvensutredningen. Det bør settes krav om at konsekvensutredningen beskriver tiltak som er planlagt for å redusere vesentlige negative skadevirkninger for miljø, og spesielt for biomangfold. Planlagte tiltak bør følge følgende hierarki, basert på risikovurderinger;

1. Unngåelse
2. Minimering av negative effekter
3. Gjenoppretting
4. Kompensering

En metodikk for aktiv bruk av hierarkiet bør inn i veilederen.

2.6 Nett

Norges områder for havvind inngår i nordsjøbassenget. Andre land i dette bassenget har store ambisjoner og er godt i gang med havvind. Det er viktig at Norge fortsatt engasjerer seg i samarbeidet om infrastrukturutvikling og sikrer at norske interesser ivaretas.

Utkast til veileder legger til grunn radiell nettløsning. Hydro mener at myndighetene bør legge til rette for hybride løsninger som en mulig løsning for SNII, dvs at havvindparker kan tilknyttes flere land. Norge bør oppfordre til å få de nødvendige avklaringene på EU nivå, samt tilrettelegge nasjonale rammebetingelser så raskt som mulig, inklusiv oppdatering av veileder for havvind. Regionalt og bilateralt samarbeid mellom land er også viktig og må prioriteres. Inngåelse av samarbeidsavtaler mellom landenes sentrale myndigheter kan være hensiktsmessig for å sikre god framdrift og koordinering når det gjelder utvikling og myndighetsbehandling av konkrete havvind- og tilhørende infrastrukturprosjekter. Det vises blant annet til samarbeid og dialog mellom norske og sentrale myndigheter i henholdsvis Tyskland og Storbritannia når det gjelder de to nye kablene til disse landene.

Veilederen bør være tydelig på krav til nettkoordinering og hvilken rolle eventuelt Statnett skal ha utover systemansvaret. Koordinering av nett vil imidlertid først bli aktuelt etter at arealer er tildelt slik at aktuelle aktører eventuelt kan samarbeide om felles nettløsning.

Det kan være kostnadseffektivt at aktørene selv bygger nettet. Dette sikrer en nettløsning tilpasset prosjektkonseptet. Det er imidlertid en forutsetning at dette bygger på en helhetlig plan og god koordinering. Hydro mener at Statnett bør få en tydelig koordinerende rolle. Eksempelvis har Statnett lang erfaring med dialog med andre TSOer om mellomlandsforbindelser. Statnett må være proaktiv i TSO samarbeidet i EU og med Storbritannia om planlegging av infrastruktur til havs og samarbeide med utviklerne av havvind på norsk sokkel der det er nødvendig, også sett fra aktørenes side.

Statnetts deltakelse og samarbeid med andre systemoperatører i ENTSO-E vil bidra til å sikre at utviklingen av et Nordsjønett er koordinert med utviklingen av nettet på land i Norden, kontinentet og Storbritannia. Teknologiske standarder som skal benyttes for blant annet å sikre interoperabilitet og sikker drift av offshore nett er en del av TSO samarbeidet i Europa, og Norges posisjoner bør koordineres av Statnett.

Angivelse av egnede tilknytningspunkter på land er også innenfor Statnetts ansvarsområde. Statnett må tilrettelegge på en kostnadseffektiv måte og unngå unødvendige forsinkelser. Aktuelle tilknytningspunkter for havvind bør omtales i Statnetts nettutviklingsplan.

Det er viktig at EØS-relevant regelverk gjennomføres raskt i norsk lov, for å sikre forutberegnelighet for investeringer i fornybar energi og infrastruktur.

EU har uttalt at de vil endre reguleringen av det indre elektrisitetsmarkedet for å legge til rette for omfordeling av flaskehalser. Norge må bidra aktivt i dette arbeidet, og utnytte de muligheter som EU regelverket tillater, for å begrense regulatorisk usikkerhet og legge til rette for at samfunnsøkonomisk riktige investeringer i fornybar energi offshore gjennomføres.

Som aluminiumsprodusent i Norge, støtter Hydro regjeringens premiss om at nettkundene på land ikke skal belastes for kostnader knyttet til offshore nett. Foreslått veileder tillegger utvikler av havvindpark kostnadsansvar for radielle nettløsninger og tilknytning til ett land. Den kommende evalueringen av hybridløsninger må klargjøre kostnadsansvar for aktørene og tariffingsregler. Flaskehalsinntekter fra et fremtidig hybridnett bør som hovedregel tilfalle eierne av nettet for å dekke kostnader for nettutbyggingen.

Det forutsettes, slik OED beskriver, at reglene for anleggsbidrag vil bli anvendt dersom hybridnett utløser oppgradering i det maskede transmisjonsnettet på land i Norge. Vi viser for øvrig til at hybridforbindelser trolig vil redusere flaskehalsinntektene på eksisterende utenlandforbindelser.

2.7 Åpning av nye områder

Vi støtter at regjeringen vil vurdere å åpne nye områder slik at havvindmulighetene utnyttes der dette er hensiktsmessig. Dette arbeidet bør starte så raskt som mulig og få tilstrekkelig prioritet. Det er mange aktører som ønsker å være med på å utvikle norsk havvind. Ved å gjøre nye arealer tilgjengelig legger man til rette for leverandørindustri og til at kraftforbruket øker som grunnlag for nødvendig elektrifisering og videre industriutvikling i Norge. Det bør vurderes om økt effektgrense for SNII skal være et første steg i en slik prosess.

3. Kommentarer til endring av havenergilov og havenergilovforskriften

Departementet foreslår endringer i lov og forskrift tilpasset forslag til veileder. Hydro har følgende merknader til forslagene til endringer utover de ovennevnte problemstillingene.

3.1 Utlysning og tildeling av areal – forslag til havenergilovforskriften kap 2A § 2b

Det bør presiseres hvorvidt arealtildeling er et enkeltvedtak som kan påklages.

3.2 Krav til søkerne – forslag til havenergilovforskriften kap 2A § 2c

Det fremgår av forslag til veileder punkt 4 at selskaper som ønsker å utvikle et prosjekt sammen, kan prekvalifiseres sammen. Det bør fremgå hvorvidt tildeling av en konsesjon i tilfelle vil skje til en juridisk enhet (etter energilovens system) eller om tildeling av en konsesjon kan gis til flere samlet (etter petroleumslovgivningens system). Med henvisning til at den som får tildelt et område får *enerett* til å søke om konsesjon, er det Hydros forståelse av dagens regelverk at tildeling og konsesjon vil gis til én enkelt juridisk enhet. Det er heller ikke foreslått endringer i selskapslovgivningen som unntar samarbeidsavtaler etter havenergiloven (som for samarbeidsavtaler etter petroleumsloven § 4-3) fra virkeområdet til selskapsloven.

Ettersom det legges opp til at selskaper skal kunne prekvalifiseres sammen bør det fremgå tydelig hvilke krav som må oppfylles direkte av den som søker og hvilke krav som kan oppfylles indirekte på eiernivå. Hydro foreslår følgende endringer i ordlyden for å presisere at prekvalifisering kan skje på morsselskapsnivå.

I tråd med innspill i punkt 2.3 over, bør ordlyden også åpne for at krav om etablering av selskap kan skje etter prekvalifiseringen, men før arealtildeling.

§ 2c: Kvalifikasjonskrav og prekvalifisering

*Søkjere må oppfylle krava i havenergilova § 3-5 fyrste ledd, ~~ha tilfredsstillande~~ **oppfylle relevante krav om teknisk kompetanse og finansiell styrke, og oppfylle relevante krav til helse, miljø og tryggleik.** Departementet kan fastsette utfyllande reglar og andre objektive og ikkje-diskriminerande vilkår.*

Departementet kan bestemme at berre søkjere som er prekvalifiserte får delta i ein utlyst konkurranse. Avgjerd om krav til prekvalifisering skal treffast i samband med avgjerd om utlysing etter § 2b fyrste ledd, og kunngjerast i Norsk lysingsblad seinast i samband med utlysinga.

*Det skal setjast ein rimeleg frist for søknad om prekvalifisering. Søknaden skal innehalde dokumentasjon for at kvalifikasjonskrava er **eller vil bli** oppfylt og elles innehalde opplysningar og dokumentasjon som fastsett av departementet i kunngjeringa.*

Videre kan det med fordel presiseres at vedtak om prekvalifisering er et enkeltvedtak som kan påklages i tråd med departementets uttalelse i veilederen.

3.3 Overdragelse av rettigheter og anlegg – forslag til havenergilovforskriften § 2d tredje og fjerde ledd

Hydro viser til departementets forslag til ny § 2d fjerde ledd) som stiller krav om at enhver overdragelse av tildelte rettigheter, samt enhver direkte eller indirekte endring i eierskap, krever samtykke fra departementet. Det vises videre til departementets uttalelse i høringsutkastet om overdragelse av konsesjon, og henvisning til Ot.prp.nr 107 (2008-2009), der det uttales at «*ny eigar tre inn i gjeldande konsesjon og den tidsavgrensning som følgjer av denne. Ny eigar må ha konsesjon etter § 3-1 eller § 3-2*».

Etter Hydros syn innebærer departementets uttalelser og forslag at det er uklart om konsesjon etter havenergiloven skal betraktes som en form for tiltakskonsesjon eller eierkonsesjon. Hydro legger til grunn at departementet ved tildeling av konsesjon inntar alle relevante kriterier som stilles til bla. drift og eierskap som vilkår i konsesjonen. Herunder også krav som til enhver tid stilles til eierne av anlegget, eller egenskaper ved disse. Så fremst vilkårene i konsesjonen til enhver tid er oppfylt, kan ikke Hydro se at det er grunnlag for å stille ytterligere vilkår ved et senere eierskifte. Krav om samtykke fra departementet må i tilfelle begrense seg til å prøve hvorvidt vilkårene i konsesjonen fortsatt er oppfylt. Dersom departementet mener det er grunnlag for å stille ytterligere krav enn det som fremgår av konsesjonsvilkårene, bes det om at hjemmelsgrunnlag og formålet for dette klargjøres. Det forutsettes videre at eventuelle ytterligere vilkår som stilles fremgår tydelig for å sikre forutsigbare rammevilkår for aktørene i markedet.

Etter Hydros syn vil videre en bestemmelse som angir at enhver overdragelse av indirekte eierskap krever samtykke fra departementet gå for langt. Dette vil i prinsippet innebære krav om samtykke til ethvert salg av aksjer også i børsnoterte selskaper. Dersom det skal stilles krav om samtykke for indirekte eierskifte, bør det vurderes å innføre en terskel for når samtykkekravet vil gjelde (eksempelvis ved skifte av kontrollerende eierpost i et selskap).

Hydro ber videre departementet klargjøre konsekvensene av et eierskifte; hvorvidt ny eier vil tiltre eksisterende konsesjon – en slags «videre overdragelse av konsesjon for eksisterende anlegg» etter modell fra vannfallrettighetsloven – eller om ny eier må søke ny konsesjon med full konsesjonsbehandling. Med henvisning til kommentarer over, antas det fra Hydros side at det riktige vil være at ny eier tiltrer eksisterende konsesjon på samme vilkår.

Den foreslåtte bestemmelsen vil i praksis innebære at også pantsettelse av anlegg og/eller eierandeler krever samtykke fra departementet. Det vises for øvrig til kommentarer i punkt 4 under der man ber departementet prioritere å klargjøre rammevilkårene knyttet til muligheten for slik pantsettelse ved finansiering av prosjekter.

4. Øvrige merknader

Arbeidet med gode og forutsigbare økonomiske rammebetingelser for havvindnæringen må prioriteres

Til tross for at kostnadskurvene går nedover forventes lønnsomhet innen havvind å kunne være en utfordring i lang tid fremover. For å sikre mest mulig samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter, er det vesentlig at det legges til rette for lavest mulig kapitalkostnader, herunder at aktørene gis mulighet for å hente inn ekstern kapital og finansiering av prosjektene. For å sikre dette er det generelt viktig med gode og forutsigbare rammevilkår og kriterier. Konkret bør rammeverket legges til rette for overdragelse av eierskap og rettigheter til anlegg, og ikke minst for pant og annen sikkerhetsstillelse i eierandeler og/eller anleggene som bygges. Departementet uttaler selv i Meld. St. 36 (2020-2021) at de vil vurdere «*om det bør åpnes for pant i anlegg med konsesjon etter havenergiloen, for å kunne legge til rette for finansiering av energiprosjekt til havs gjennom pant i konsesjoner, innretninger eller kabler*», samt «*behovet for lovhjemmel for pantsettelse og eventuell opprettelse av et register for rettighetsstiftelser i anlegg for fornybar energiproduksjon med videre til havs*». Dette arbeidet bør prioriteres.

Hydro vil i denne sammenheng også peke på viktigheten av forutsigbarhet knyttet til økonomiske rammebetingelser for havvindnæringen for øvrig, herunder skatteregimet knyttet til havvind og mulighet for mva-fradrag. Dette er også arbeid som bør prioriteres.

Annet

Med henvisning til havenergiloen § 3-1 og § 3.2, er det nyttig om departementet avklarer hvem som skal være konsesjonær der eierskap og drift er delt mellom ulike juridiske enheter. Ved anleggs-konsesjoner etter energiloen er det for eksempel praksis at konsesjon gis til den aktøren som drifter anlegget (for eksempel ved operatørskap til vannkraftverk). For vindkraft på land ligger konsesjonen hos eier (som er ansvarlig for driften), selv om driften for øvrig kan være håndtert gjennom operatøravtaler. Etter Hydros syn bør konsesjonen her ligge i prosjektselskapet som eier av anlegget, og som derigjennom vil være ansvarlige for driften - enten ved at de forestår driften selv eller ved å sikre tjenestene gjennom operatøravtaler.

Med hilsen
for Hydro Energi AS

Kathrine Fog
SVP Energy Strategy & Policy
Hydro Energi AS